

66. CHRY. in Hom. Donec Christi sententia incerta erat, non tribuatur alij discipuli: sed tunc tristati sunt quando eos increpauit. vnde dicitur: Et audientes x. indignati sunt, de duobus fratribus. HIERO. Non ad mulieris audaciam referunt postulantis: sed ad filios, quod ignorantes mensuram suam, non modica cupiditate exarserunt. CHRY. in Ho. Intellexerunt enim, quia hanc peritio discipulorum fuit quando eos dominus increpauit. Quando autem eos a Domino prahonoratos viderunt in trasfiguratioe, & si secundum mentem dolerant, in medium efferre non auderant honoratos dicere. CHRY. super Mattha. Sicut autem duo carnaliter petierunt: ita & 10. carnaliter contristati sunt, nam velle quidem esse super omnes vituperabile est, sustinere autem alium super se minus est gloriosum. HIERO. Humilis autem magister & mitis nec cupiditatis duos arguit postulantes, nec 10. reliquos indignationis increpat & liuoris. vnde sequitur: Iesus autem vocauit eos ad se. CHRY. in Hom. Quia enim turbati erant, vocatione eos consolatur, de propinquo eis loquendo. etenim duo a societate 10. se ipsos separantes propius stabant, scorsum domino loquentes: non tamen sicut prius pueros in medium ducentes eos consolatur: sed a contrario inferuit dicens, Scitis quia principes gentium dominantur eorum. ORIG. idest non contenti tantum regere suos subiectos: sed violenter eis dominari nituntur, inter vos autem, qui estis mei, non erunt haec quoniam sicut omnia carnalia in necessitate sunt posita, spiritalia autem in voluntate, & qui principes sunt spiritalia, principatus eorum in dilectione subditorum debet esse positus, no in timore corporali. CHRY. in Ho. Ostendit autem in hoc, quod gentium est primatus cupere, & sic gentium comparatione eorum animam astutem conuertit. CHRY. super Mattha. Et opus quidem desiderare bonum, bonum est, quia nostra voluntatis est, & nostra est merces primatus autem honoris concupiscere vanitas est: hoc enim consequi iudicium Dei est, propter quod ex primatu honoris ne scimus si mercedem iustitiae mereamur. Neque enim Apostolus laudem habebit apud Deum, quia Apostolus fuit: sed si opus Apostolus sui bene impleuit, nec Apostolus pro merito suo antecedenti honoratus est, vt esset Apostolus, sed ad hoc ministerium apertus est iudicatus, secundum motum animae suae. Primatus est fugientis se desiderat, & desiderantem se horret: conuersatio ergo melior desideranda est, non dignior gradus. Volens ergo dominus, duorum fratrum Zebedaei, & aliorum indignationem extinguere, introducit differentiam inter principes mundiales & Ecclesiasticos, ostendens quia primatus in Christo, nec ab aliquo appetendus est non habente, nec alteri inuidendus est habenti, quia principes mundi, ideo sunt, vt dominentur minoribus suis, & eos seruituti subiiciant & expolient, & vsque ad mortem eis vtantur ad suam vtilitatem & gloriam. Principes autem Ecclesiae sunt, vt seruiant minoribus suis, & ministrent eis, quacumque acceperunt a Christo, vt suas vtilitates negligant, & illorum procurant, & mori non recitent, pro salute inferiorum. Primatus ergo Ecclesiae concupiscere, neque iustum est neque vtile. Nullus sapiens vult vltro se subicere seruituti & periculo tali, vt det rationem pro omni Ecclesia: nisi forte qui non timet Dei iudicium, abutens primatu suo Ecclesiastico saeculariter, ita vt conuertat illum in saecularem. HIERO. Denique sui proponit exemplum, vt si dicta paruipenderent erubescerent ad opera. vnde subdit: Sicut filius hominis, non venit ministrari sed ministrare. ORIG. Nam & si Angeli, & Martha ministraverunt ei, tamen non ideo venit vt ministraret sed vt ministraret, & tantum creuit ministrans, vt impleretur quod sequitur. Et daret animam suam redemptionem pro multis, s. qui crediderunt in eum, daret inquam in mortem. Sed quoniam solus erat inter mortuos liber, & fortior omni potestate mortis, omnes sequi se volentes liberauit a morte. Ecclesiarum ergo principes imitari debet Christum accessibilem, & mulieribus loquentem, & pueris manus imponentem, & discipulis pedes lauantes, vt ipsi similes faciant fratribus. Nos autem tales sumus, vt etiam principum mundi excedere videamur super biam, vel non intelligentes & contemnentis mandatum Christi, & querimus sicut reges acies precedentes, & terribiles nos & excessu difficiles maxime pauperibus exhibemus, nullam affabilitatem habentes, vel habere ad nos permittentes. CHRY. in Ho.

Quantumcumq; ergo te humiliaueris, non poteris tantum descendere, quantum dominus tuus. CHRYSO. super Mattha. Sicut testimonium studiosi agricolae est messis facta: ita affidui doctoris est praedicando Ecclesia plena. vnde & hoc dicitur: Et egredientibus illis ab Hierico secuta est eum turba multa. Neminem labor, itineris impedit, quia amor spiritus fatigationem non sentit. Neminem passonum suarum recore datio retrahit, quia ingrediebant in possessionem regni caelestis. Vere enim non habet super terram quod amet, qui bonum caeleste in veritate gustauerit. Opportune autem oblatis sunt, ante facie Christi duo caeci, vt aperti oculis quasi testes virtutis ascenderent cum eo in Hierusalem. vnde sequitur: Et ecce duo caeci. Hi currerunt strepitum audiebant, & personas non videbant, nihil soluti habentes de toto corpore nisi vocem. Et ideo, quia pedibus eum sequi non poterant, voce sequebantur. vnde dicitur: Audi, quia Iesus transiit & clamauit: Domine miserere nostri fili Dauid. AVGV. de Con. Euan. Hoc autem factum Marcus commemorat: sed de vno caeco factum. Quae ita soluitur questio. nam duorum caecorum quos Mattheus interposuit, vnum fuisse in illa ciuitate famosissimum, ex hoc factis apparet, quod & nomen eius, & patris eius Marcus commemorauit. Barthimaeus enim Timei filius ex aliqua magna felicitate deiectus notissime fuit, qui non solum caecus, verum etiam mendicus sedebat. Hinc est ergo, quod ipsum solum voluit commemorare Marcus, cuius illuminatio tam clarum famam, huic miraculo comparauit, quam erat illius nota calamitas. Lucas vero quamuis omnino eodem modo factum: tamen in alio caeco intelligendus est par commemorare miraculum. Ille quipae hoc factum dicit, cum appropinquaret Hierico: alij cum egrederetur ab Hierico. Sequitur: Turba autem inere, eos, vt tacerent. CHRY. super Mattha. Videbant enim sordidas vestes, & non considerabant conscientiae claritatem. Ecce factus sapientia hominum: existimant enim iniuriam pati magnos, si a pauperibus honorentur. Quis enim pauper ausus est diuitem publice salutare? HILAR. Vel silentium non causa honoris exigitur: sed quod acerbe a caecis audiunt quod negabant, s. dominum esse Dauid filium. ORIG. Vel qui crederent increpabant eos, vt non apparellent eum contemptibili nomine filium Dauid, sed potius dicerent: Fili Dei mihi serere nostri. HILAR. Imitabantur autem magis veritatem quam conspectebantur, fides enim quando veratur, magis accenditur, & ideo in periculis secuta est, & in securitate periclitatur. vnde sequitur: At illi magis clamabant. Misere, no, fili Dauid. Primo enim clamabant, quia caeci erant. Secundo magis clamabant, quia vtabantur ad lumen accedere. CHRY. in Hom. Christus autem permittit eos vocari, vt plus eorum desiderium appareret. Hinc autem discite, quoniam si abiecti fuerimus cum studio accedentes ad Deum, per nos ipsos assequemur quod petimus. Sequitur, Et stetit Iesus, & ait: Quid vultis? HIERO. Ideo autem stetit Iesus, quia caeci quo pergerent ignorabant. Multe foueae erant in Hierico, multae rupes, & praecipua in profundum vergentia, iccirco dominus stat, vt venire possint. ORIG. Vel Iesus non pertransiit, sed stat, vt stante eo, non transiatur beneficiu, sed quasi de fonte stante misericordia defluat vsque ad eos. HIERO. Vocari autem iubet ne turbe prohibeant, & interrogat quid velint, vt ex responsione eorum manifesta debilitas appareat, & virtus ex remedio cognoscatur. CHRY. super Mattha. Vel interrogabat propter fidem, vt dum caeci Christum filium Dei confitentur, confundantur videntes, qui cum tantum hominem putant. Dominum quidem Christum vocauerant, & verum dixerant. Sed dicentes filium Dauid, dissimabant quod bene confessi sunt: nam ab ipse & homines domini dicuntur, vere autem nemo dominus, nisi Deus. Cum ergo dicitur: Domine fili Dauid, ab ipse Christum secundum hominem honorant: Si autem solummodo dominum dicerent, deitatem confiterentur. ideo interrogat: Quid vultis? Tunc illi iam non dixerunt: Domine fili Dauid: sed tunc dicitur: Sequitur, n. dicitur illi: Dne vt aperiantur oculi nostri. Filius enim Dauid caecos illuminare non potest, filius Dei potest. Quamdiu ergo dixerunt: Domine fili Dauid, suspensa est sanitas: mox autem vt dixerunt domine, insula est sanitas. Sequitur enim, Miser autem eorum Iesus terri. ocu. eo. & confes. vide. Terigit autem vt homo carnaliter, sanauit vt Deus. HIERO. Praestat enim artifex quod natura

Hom. 67.

Lib. 2. c. 6.

Tra. 13.

Serm. 10.

Lib. 1. c. 28.

natura non dederat, aut certe quod debilitas tolerat, misericordia donat. CHRY. in Hom. Hi autem sicut ante donationem fuerunt perseverantes: ita & post donationem non fuerunt ingrati. CHRY. super Mattha. Bonum enim munus obtulerunt Christo sanati. Sequitur enim: Et secuti sunt eum. Hoc enim Deus te requirit secundum prophetam, sollicitam te ambula re cum domino Deo tuo. HIERO. Qui ergo in Hierico contra se sedebant, & clamare tantum noverant, postea sequuntur Iesum, non tam pedibus quam virtutibus. R A B A. Hierico autem quae interpretatur luna, defectum nostrae mutabilitatis significat. ORIG. Mystice autem Hierico intelligitur mundus, in quo Christus descendit. Qui autem sunt in Hierico, exire nesciunt de sapientia mundi, nisi viderint non solum Iesum exeuntem de Hierico: sed etiam discipulos eius. Haec ergo videntes, secute sunt eum turba multitudine & mundana omnia contemnentem, vt Christo dicebant ascendam in Hierusalem caelestem. Duos caecos postulum dicere Iudam & Israel, qui ante Christi aduentum caeci fuerunt, quia non videbant verbum verum, quod erat in lege & prophetis: tamen sedentes secus viam legis & prophetarum, & secundum carnem tantum intelligentes, clamabant tantum ad eum, qui factus est ex femine Dauid secundum carnem. HIERO. Vel duos caecos perique Phariseos, & Saduceos intelligit. Vel aliter: Duo caeci sedentes iuxta viam, significat de vtroque populo quosdam iam coherentes, per fidem dispensationi temporali, secundum quam Christus via est, & desiderantes illuminationem, idest aliquid de verbi aeternitate intelligere, quod transeunte domino imperare cupiebant, idest per meritum fidei, quae creditur filius Dei, & natus homo & passus propter nos, per hanc enim dispensationem quasi transit Iesus, quia actio temporalis est, oportebat autem vt tantum clamarent, donec resistentis sibi turba strepitum vincerent, idest tam perseuerando animi intendere orando, atque pulsando, quouisque consueudinem desideriorum carnalium, idest tanquam turba obstrepit cognitioni lucem veritatis aeternae videre conant, vel ipsam hominum carnalium turbam, studia spiritalia impediunt fortissima intentione superarent. AVGV. de Verbis Domini: Bonos enim Christianos videntes facere praecpta Dei, Christiani mali & tepidi phibent, clamant tamen illi non deficientes, cum enim quisque Christianus accipit bene viuere, midumque contemneret, in ipsa sui voluntate perit reprehensores frigidis Christianis, sed si perseuerauerit ipsi iam obsequentur, qui ante prohibebant. AVGV. de Quael. euan. Itaque audiens Iesus, quia pulsanti aperietur, stans eos tangit & illuminat. quia enim fides incarnationis temporalis ad aeterna intelligenda nos preparat, transeunte Iesu admoniti sunt vt illuminarentur, & ab eo stante illuminati sunt, temporalia enim transeunt, aeterna stant. CHRY. super Mattha. Quidam interpretantur duos caecos gentiles, vnus ex Cham, alius ex Iaphet, qui secus viam sedebant, idest iuxta veritatem conuersabantur: sed veritatem inuenire non poterant, vel secundum rationem verbi consistentes, quia notitiam verbi nondum acceperant. R A B A. Agnata autem fama nominis Christi, participes eius fieri querebant, contradicebat multi. primo Iudaei, vt in Actibus legitur. deinde etiam gentiles persecutione instabant nec tamen eos, qui erant ad vitam sortinati, salute priuare valebant. CHRYSO. super Mattha. Consequenter autem gentium oculi mentis tetigit Iesus, dans eis gratiam Spiritus sancti, quae illuminatae secute sunt eum operibus bonis. ORIG. Et nos ergo sedentes iuxta scripturarum viam, & intelligentes in quibus caeci sumus, si ex affectu petierimus, tanget oculos animarum nostrarum, & recedet a mentibus nostris tenebra ignorantiae, vt cum in scientia lumine sequamur, qui dedit nobis posse videre, propter nihil aliud, nisi vt eum sequamur.

C A P . X X I .

EMIGIVS. Narrauit superius Euangelista dominum egressum a Galilaea, & cepisse ascendere Hierosolymam. Postquam ergo narrauit quid in via gesserit, incepta intentione perseuerans dicit, & cum ap-

propinquasset Hierosoly. & venisset Betphage. Betphage vicus fuit Sacerdotum, situs in latere montis oliueti, distans vno miliario a Hierusalem. Sacerdotes enim, qui per certos dies in templo deseruebant, complero officio vicis suae, illic diuertebant ad manendum. Amiliter & illi qui accipiebant officium illud diuertebat, quia praecptum fuit in lege, vt nullis diebus sabbatorum, plus quam mille passus incederet. ORI. Vnde & interpretatur Betphage maxillarum domus, quoniam maxilla propria erat pars Sacerdotum in lege. Sequitur: Tunc Iesus misit duos discipulos. CHRY. super Mattha. Non dixit discipulis dicitis: Dominus tuus his opus habet, vel intelligant, quia ipse, se solus dominus, non solum animalium, sed omnium hominum, nam & peccatorum conditio quidem, sui sunt, voluntate autem sua, diabolus. CHRY. in Hom. Neque paruum. n. existimes quod factum est, quis enim suavit dominis iumentorum non velle contradicere, volentes filere & concedere, & in hoc discipulos erudit, quoniam poterat & Iudaeos prohibere: sed noluit, sed & docet vt quodcumque petrum fuerit daretur, si enim qui ignorabant Christum: ita concesserunt, multo magis discipulos conuenit omnibus dare, quod aut dicitur: Et confestim dimittet eos. CHRY. super Mattha. Intelligendum est, quod animal postquam ingressum est in Hierusalem, ad dominum suum remissum est a Christo. GLO. Vel dominus iumentorum confestim dimittet eos in domini seruitio mancipandos. Adhibetur autem huic facto Prophetae testimonium, vt appareat dominum omnia, quae de ipso scripta erant, impleuisse, sed inuidia caecos Scribas & Phariseos, ea quae ipsi legebant intelligere noluisse, & ideo sequitur: Hoc autem totum factum est, vt adim. quod dicitur est per Propheta. Zachariam. CHRY. super Mattha. Sciens enim Propheta malitiam Iudaeorum, quia contradicere erant Christo ascendenti in templum, praemonuit, vt per hoc signum cognoscerent regem suum dicentem: Dicitur filia Syon. R A B A. Filia syon historialiter dicitur Hierusalem ciuitas, quae sita est in monte syon. mystice autem est Ecclesia fidelium, pertinens ad supernam Hierusalem. CHRY. super Mattha. Ecce, ostendit verbum, idest non carnali aspectu, sed spiritali intellectu opera virtutis eius aspiciet. Ante tempora quidem multi dicebant. Ecce, vt ostenderent, quia ille de quo loquebatur antequam nasceretur, iam erat Rex tuus. Cum ergo videritis eum, nolite dicere: Non habemus regem, nisi Caesarem. Venit tibi. Si intellexeris, vt saluet te, si non intellexeris, sed vt propter mansuetudinem amaretur. vnde no sedet in curru aureo praetiosa purpura fulgens, nec ascendit super feridum equum discordiae amatorem & litis, sed super asinam tranquillitatis & pacis amicam. vnde sequitur: Sedens super asinam & pullum filium subiugalis. AVGV. de Con. euang. In hoc autem testimonio prophetico, aliquanto diuersa est euangelistarum locutio. haec enim Mattheus sic adhibet, vt asinam dicat commemorasse Prophetam, non autem ita se habet, vel quod Ioannes interponit, vel codices Ecclesiasticae interpretationis. 70. Cuius rei causa mihi videtur, quod Mattheus Hebraea lingua perhibetur euangelium conscripsisse. Manifestum est autem interpretationem illam, quae dicitur 70. in nonnullis aliter se habere quam inueniunt in Hebraeo, qui eam linguam nouerunt, & qui interpretati sunt singuli eosdem libros Hebraeos. Huius autem distantiae causa si quaeratur, nihil probabilius estimo quam eos 70. illo spiritu interpretatos, quo & illa quae interpretabantur dicta fuerant, quod ex ipsa eorum mirabili, quae praedicatur confessione firmatum est, ergo & ipsi nonnulla in eloquio variando, & voluntati Dei, cuius verba erant non credendo, nihil aliud demonstrare voluerunt, quam hoc ipsum quod in Euangelistarum concordia, quadam diuersitate narratur, qua nobis ostenditur non esse mendacium, si quisquam ita diuerso modo aliquid narret, vt ab eius voluntate, cui consentiendum est non recedat, quod noscitur, in moribus vtile est propter cauenda mendacia, & ipsi fidei ne putemus quasi consecratissimis, ita muniri veritatem tanquam Deus nobis, quem admodum ipsam rem, sic verba quae propter illum sunt dicenda commendat, cum potius ita res sermonibus proferatur, vt istos omnino, quare non

Tra. 14.

Hom. 67.